

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Sankce po ukončení daňové kontroly při doměření daně

Při ukončení daňové kontroly, kde správce daně doměří daňovému subjektu daň, je nutné počítat se sankcemi. Tím správce daně postihuje daňové subjekty za porušení svých daňových povinností. Obvykle se v takovém případě jedná o uložení penále a úroku z prodlení.

Často jsou pojmy penále a úrok z prodlení chápány jako jeden pojem, nicméně jedná se o různé sankce, které jsou ukotveny v daňovém řádu.

Penále

Penále představuje sankci trestněprávní povahy. Jedná se o sankci s fixní sazbou jeho výše, která se například na rozdíl od úroku z prodlení nemění v čase. Účelem penále je motivovat daňový subjekt k plnění svých daňových povinností.

Uložení penále postihuje daňový subjekt pouze v případě, kdy je daňovému subjektu doměřena daň ze strany správce daně, což je typicky daňová kontrola. Naopak penále nevzniká na základě dodatečného daňového tvrzení či dodatečného vyúčtování, které daňový subjekt podal dobrovolně na základě vlastního rozhodnutí.

Jakmile jsou naplněny podmínky, vzniká daňovému subjektu povinnost uhradit penále, konkrétní výši stanovuje daňový řád. Jedná se o penále z částky doměřené daně ve výši:

- 20 %, je-li daň zvyšována,
- 20 %, je-li snižován daňový odpočet, nebo
- 1 %, je-li snižována daňová ztráta.

Někdy se lze setkat s názorem, podle kterého by správce daně neměl penále vyměřit, pokud daňový subjekt podá v průběhu daňové kontroly dodatečné daňové přiznání. Tento názor však byl v minulosti vyvrácen judikaturou Nejvyššího správního soudu 8 Afs 26/2013. Ta potvrdila, že povinnost uhradit penále nevzniká, pokud je daň doměřována podle dodatečného daňového přiznání nebo dodatečného vyúčtování (§ 251 odst. 4 daňového řádu). Nicméně současně bylo konstatováno, že se povinnosti uhradit penále nemůže daňový subjekt zbavit tím, že podá dodatečné daňové přiznání, které je nepřípustné a to z důvodu probíhající daňové kontroly.

Úrok z prodlení

Úrok z prodlení představuje ekonomickou náhradu za nedoplatky daňového subjektu na daních. Zjednodušeně řečeno se jedná o cenu finančních prostředků v čase, která je daná úrokovou mírou. Institut úroku z prodlení se tak do značné míry vyznačuje tzv. reparačním charakterem, jehož účelem je sankcionování těch subjektů, kteří nehradí své daňové povinnosti v termínu. Úrok z prodlení tedy přestane narůstat v čase až samotnou úhradou daňové povinnosti. Do té doby se úrok z prodlení zvyšuje bez jakéhokoliv časového omezení.

Maximální výše úroku z prodlení není v legislativě žádným způsobem ohraničena, teoreticky tak může dosahovat velmi vysokých hodnot. Daňovému subjektu podle daňového řádu nevzniká povinnost uhradit úrok z prodlení, pokud nepřesáhne v úhrnu u jednoho druhu daně u jednoho správce daně za jedno zdaňovací období částku ve výši 200 Kč.

Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby, která je stanovena Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Výše úroku z prodlení se tedy odvíjí od výše repo sazby platné vždy ke dni 1. 1. a 1. 7. daného roku.

Správce daně má však povinnost před předepsáním úroku z prodlení zohlednit stav na jiných osobních daňových účtech. Pokud bude daňový subjekt v prodlení s platbou například na dani z přidané hodnoty, musí správce daně před stanovením výše úroku z prodlení zohlednit, zda v průběhu trvání prodlení neexistovaly případné přeplatky na jiných osobních daňových účtech, například na silniční dani. Úrok z prodlení by pak měl být předepsán až po snížení nedoplatku na DPH o tento přeplatek na silniční dani.

Ing. Jana Novotná,
daňová konzultantka

e-mail: novotojana@gmail.com

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)